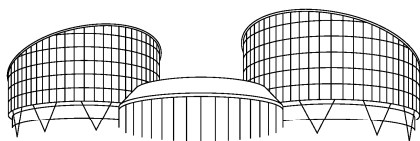

Tradus și revizuit de IER (<http://ier.gov.ro/>)

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

SECȚIA A PATRA

CAUZA VOD BAUR IMPEX S.R.L. ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

(Cererea nr. 17060/15)

HOTĂRÂRE

(Fond)

Art. 1 din Protocolul nr. 1 • Obligații pozitive • Respectarea bunurilor • Refuzul de a acorda despăgubiri după anularea parțială a contractului de vânzare a proprietății încheiat cu o autoritate publică care nu deținea proprietatea • Evaluare extrem de rigidă a instanțelor interne a pretențiilor societății reclamante și nepăstrarea unui just echilibru între interesele concurente

STRASBOURG

26 aprilie 2022

DEFINITIVĂ

26 iulie 2022

*Hotărârea a rămas definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 din Convenție.
Poate suferi modificări de formă.*

În cauza Vod Baur Impex S.R.L. împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a patra), reunită într-o cameră compusă din:

Yonko Grozev, *președinte*,

Tim Eicke,

Faris Vehabović,

Iulia Antoanella Motoc,

Armen Harutyunyan,

Pere Pastor Vilanova,

Jolien Schukking, *judcători*,

și Ilse Freiwirth, *grefier adjunct de secție*,

Având în vedere:

cererea (nr. 17060/15) îndreptată împotriva României, prin care o societate comercială cu răspundere limitată, Vod Baur Impex S.R.L. („societatea reclamantă”), a sesizat Curtea, la 24 iunie 2015, în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”);

decizia de a comunica cererea Guvernului României („Guvernul”);

observațiile părților;

după ce a deliberat în camera de consiliu, la 30 noiembrie 2021 și la 15 martie 2022,

pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

INTRODUCERE

1. Cererea societății reclamante, depusă în temeiul art. 1 din Protocolul nr. 1, privește neacordarea de daune-interese de către autoritățile naționale în urma anulării parțiale a unui contract de vânzare încheiat cu Municipiul București.

ÎN FAPT

2. Societatea reclamantă este o societate română cu sediul social la București. A fost reprezentată de doamna M. Voicu, avocat în București.

3. Guvernul a fost reprezentat de agentul său guvernamental, cel mai recent doamna O.F. Ezer, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

4. Faptele cauzei, astfel cum au fost expuse de părți, pot fi rezumate după cum urmează.

I. CONTRACTUL DE VÂNZARE

5. La 26 septembrie 2006, societatea reclamantă a cumpărat de la Municipiul București („vânzătorul”), reprezentat de Consiliul Local al Sectorului 1 București, o proprietate cu o suprafață totală de 283 mp, situată într-o clădire supraetajată cu apartamente pentru uz privat. Proprietatea

în sine era compusă din spații comerciale dispuse pe mai mult de două etaje: parterul, în suprafață de 151,58 mp, utilizat pentru vânzarea cu amănuntul; și un spațiu aflat la subsol, în suprafață de 131,62 mp, pentru depozitarea mărfurilor. Vânzarea includea, de asemenea, cota indiviză de teren, în suprafață de 23,47 mp. Prețul întregii proprietăți era de 600 788,56 lei românești (RON) (aproximativ 172 000 euro – EUR), sumă plătită în principal în tranșe lunare, pe o perioadă de trei ani.

6. La 14 februarie 2007, societatea reclamantă a încheiat un contract de închiriere pentru o perioadă de zece ani pentru proprietate cu o bancă privată. Chiria a fost stabilită la 8 000 EUR pe lună. Întrucât spațiul aflat la subsol era într-o stare tehnică precară, societatea reclamantă și banca au încheiat un acord prin care aceasta din urmă trebuia să efectueze anumite lucrări de amenajare necesare, în contul a două luni de chirie.

II. ACȚIUNEA INTRODUSĂ DE UN TERTĂ PENTRU ANULAREA PARȚIALĂ A CONTRACTULUI DE VÂNZARE

7. La 5 noiembrie 2007, asociația de proprietari care îi reprezenta pe proprietarii apartamentelor private din clădirea în litigiu a introdus o acțiune în fața instanțelor civile, solicitându-le anularea contractului de vânzare în ceea ce privește spațiul aflat la subsol în suprafață de 131,62 mp (supra, pct. 5). S-a susținut că suprafața în cauză fusese deținută întotdeauna de asociația de proprietari.

8. Ambele părți la contractul de vânzare au fost citate ca pârâte în procedură.

9. Prin decizia din 25 octombrie 2010, Curtea de Apel București a confirmat hotărârea instanței de prim grad din 18 februarie 2009 și a anulat parțial contractul de vânzare. A reținut, în esență, că Municipiul București vânduse o proprietate pe care nu o deținea, întrucât spațiul aflat la subsol aparținuse întotdeauna asociației de proprietari.

10. În consecință, societatea reclamantă trebuia să modifice contractul de închiriere încheiat cu banca: întrucât putea închiria numai parterul, chiria era redusă la 6 000 EUR pe lună.

11. Societatea reclamantă a transmis o scrisoare către Consiliul Local al Sectorului 1 București, solicitând rambursarea tuturor cheltuielilor (inclusiv a prețului) suportate în legătură cu proprietatea pe care o pierduse în urma anulării parțiale a contractului de vânzare.

12. La 9 decembrie 2011, Consiliul Local al Sectorului 1 București a răspuns la ultima cerere a societății reclamante transmisă la 14 noiembrie 2011; afirma că, având în vedere faptul că prețul de vânzare privea întreaga proprietate, astfel cum fusese stabilit într-un raport de evaluare, trebuia mai întâi să dispună un alt raport de evaluare care să stabilească valoarea corespunzătoare a spațiului aflat la subsol. Primăria era la acea dată în proces de angajare a unui nou expert evaluator; de îndată ce obținea noul raport de evaluare, urma să ramburseze societății reclamante suma corespunzătoare părții din proprietate de care fusese privată.

III. ACȚIUNEA INTRODUSĂ DE SOCIETATEA RECLAMANTĂ ÎN VEDEREA OBȚINERII DE DAUNE-INTERESE PENTRU PRIVAREA DE PROPRIETATE

A. Instanța de fond

13. La 13 februarie 2012, societatea reclamantă a introdus o acțiune împotriva Municipiului București, solicitând daune-interese pentru prejudiciul suferit în urma anulării parțiale a contractului de vânzare din 26 septembrie 2006. La o dată ulterioară, societatea reclamantă și-a modificat cererea, introducând, de asemenea, o acțiune în garanție pentru evicțiune împotriva Consiliului Local al Sectorului 1 București.

14. Societatea reclamantă susținea că avea dreptul să-i fie acordate daune-interese pentru proprietatea de care fusese privată, susținând că pârâții trebuie să răspundă pentru *evicțiunea* pe care o suferise. De asemenea, estima prejudiciile pe care le suferise după cum urmează: 279 420 RON (echivalentul a aproximativ 65 000 EUR), pentru suma plătită pentru proprietatea pierdută; 34 400 RON (echivalentul a aproximativ 8 000 EUR) pentru cheltuielile suportate în timpul lucrărilor de amenajare a spațiului; alte cheltuieli legate de proprietatea pierdută, și anume 6 645,45 RON (echivalentul a aproximativ 1 546 EUR) pentru cheltuielile de judecată suportate în cursul acțiunii de anulare; 17 032,32 RON (echivalentul a aproximativ 3 960 EUR) pentru cheltuielile suportate în momentul încheierii contractului de vânzare (inclusiv impozitul pe proprietate, taxele notariale, taxa de evaluare și taxa de înscriere în cartea funciară); și, în sfârșit, 619 200 RON (echivalentul a aproximativ 144 000 EUR) reprezentând foloase nerealizate, corespunzând pierderii venitului din închiriere ca urmare a anulării parțiale a contractului de vânzare.

A invocat prevederile art. 1701-1703 din Codul civil (infra, pct. 32-33).

15. Municipiul București a argumentat că nu are *locus standi* în procedură, subliniind că acest contract fusese încheiat cu Consiliul Local al Sectorului 1 București, care încasase, de asemenea, prețul proprietății vândute; aceasta din urmă a argumentat că, dimpotrivă, Municipiul București era cel care vânduse proprietatea și avea astfel calitate procesuală. Ambele entități au argumentat că, în temeiul legii aplicabile, și anume al vechiului Cod civil (infra, pct. 33), cumpărătorul care a suferit o evicțiune parțială avea dreptul doar la valoarea de piață a proprietății pierdute la momentul evicțiunii, nu la o parte proporțională a prețului, așa cum se solicitase.

16. La 14 martie 2013, instanța a numit un expert care să prezinte două rapoarte de evaluare: primul raport, prezentat în octombrie 2013, stabilea că valoarea de piață a proprietății pierdute la momentul evicțiunii era de 102 830 EUR; cel de-al doilea raport, prezentat în decembrie 2013, stabilea că cheltuielile suportate pentru amenajarea proprietății erau în valoare de 63 691 EUR.

17. La 3 aprilie 2014, Tribunalul București a admis parțial acțiunea societății reclamante.

18. A hotărât că Municipiul București avea calitate procesuală, în calitate de vânzător al proprietății. În plus, a constatat că societatea reclamantă era îndreptățită să primească daune-interese ca urmare a evicțiunii parțiale cauzate de anularea parțială a contractului de vânzare.

19. În conformitate cu art. 1347-1348 din vechiul Cod civil (infra, pct. 30-31 și 33), care era în vigoare la momentul evicțiunii și astfel aplicabil cauzei, precum și al probelor depuse la dosar, inclusiv cele două rapoarte de evaluare ale experților (supra, pct. 16), instanța a decis să acorde societății reclamante 279 420 RON (echivalentul a aproximativ 65 000 EUR – prețul proprietății pierdute); o sumă echivalentă cu 17 464,50 EUR (pentru cheltuielile de amenajare a spațiului aflat în proprietate pierdut); 7 027,87 RON (echivalentul a aproximativ 2 067 EUR – taxele notariale și taxa de evaluare); și, în cele din urmă, 16 000 EUR cu titlu de foloase nerealizate. Instanța a respins ca nesusținute sau nefondate restul capetelor de cerere din cererea pentru acordarea de daune-interese.

B. Instanța de apel

20. Societatea reclamantă și Municipiul București au introdus apel împotriva hotărârii instanței de fond. În timp ce prima a criticat suma acordată de instanță cu titlu de daune-interese, cealaltă parte și-a reiterat argumentul potrivit căruia nu avea calitate procesuală și că, în orice caz, cumpărătorul avea dreptul să primească la valoarea de piață a proprietății pierdute la momentul evicțiunii.

21. La 24 noiembrie 2014, Curtea de Apel București a admis apelul vânzătorului și, în consecință, a respins pretențiile societății reclamante.

22. Instanța a constatat că prima instanță a comis o eroare prin aplicarea dispozițiilor legale care reglementau garanția vânzătorului contra evicțiunii, în măsura în care aceste dispoziții nu erau aplicabile în speță. Instanța de apel a constatat că, odată ce contractul de vânzare fusese anulat parțial, această parte era considerată că nu a existat niciodată, precum și că se aplica principiul *restitutio in integrum*; cu toate acestea, în lipsa unui contract, nici garanția pentru evicțiunea aferentă contractului nu putea exista.

C. Înalta Curte de Casație și Justiție

23. Societatea reclamantă a declarat recurs împotriva hotărârii curții de apel. A susținut că evicțiunea era definită drept o pierdere a proprietății ca urmare a faptelor sau acțiunilor unui terț; în această privință, anularea contractului de vânzare reprezenta o evicțiune. Garanția contra evicțiunii îi revenea vânzătorului, care vânduse o proprietate pe care nu o deținea. În plus, societatea reclamantă a susținut că interpretarea dată de instanța de apel a dispozițiilor legale care reglementau garanția contra evicțiunii o făcea să fie lipsită de orice semnificație și o împiedica să producă vreun efect.

În plus, chiar părțile pârâte au admis că dispozițiile privind garanția contra evicțiunii erau aplicabile și nu au contestat decât suma care urma să fie acordată cu titlu de daune-interese în temeiul legislației relevante. Prin urmare, instanța pronunțase o hotărâre *ultra petita*, pronunțându-se asupra unui aspect care nu fusese ridicat de vreuna din părțile la procedură. O astfel de decizie era nelegală și constituia un abuz de drept procesual.

24. La 4 martie 2015, Înalta Curte de Casație și Justiție a respins recursul și a confirmat raționamentul instanței de apel.

25. Instanța a considerat că anularea contractului de vânzare reprezenta mai mult decât o simplă evicțiune; anularea implica faptul că contractul nu a fost considerat niciodată existent; în consecință, părțile aveau dreptul să beneficieze de *restitutio in integrum*, și anume să fie plasate în pozițiile în care fuseseră înainte de semnarea contractului. Prin urmare, societatea reclamantă avea dreptul să obțină rambursarea prețului plătit și plata de daune-interese nu pe baza garanției contra evicțiunii, ci pe baza principiului *restitutio in integrum*. Dispozițiile legale care reglementau anularea contractelor și garanția contra evicțiunii erau mutual exclusive și nu puteau fi aplicate simultan.

26. Pe de altă parte, prin respingerea capetelor de cerere ale societății reclamante, instanța de apel nu procedase *ultra* sau *plus petita*, întrucât acordase prioritate unei chestiuni de ordine publică, și anume aplicarea corectă a legii în raport cu faptele cauzei.

IV. ACȚIUNEA INTRODUSĂ DE SOCIETATEA RECLAMANTĂ ÎN TEMEIUL PRINCIPIULUI *RESTITUTIO IN INTEGRUM* (ACȚIUNE ÎN RĂSPUNDERE CIVILĂ DELICTUALĂ)

27. Potrivit Guvernului, la 7 martie 2018, societatea reclamantă a introdus o acțiune în răspundere civilă delictuală (infra, pct. 35) în fața Tribunalului București împotriva Municipiului București, solicitând rambursarea prețului plătit pentru proprietatea pierdută și a cheltuielilor de amenajare.

28. La 17 ianuarie 2019, instanța a respins acțiunea societății reclamante ca prescrisă. Instanța a considerat că o astfel de acțiune trebuia introdusă în termenul general de prescripție, și anume trei ani (infra, pct. 35), calculată din momentul în care hotărârea de anulare a contractului de vânzare a devenit definitivă, și anume 25 octombrie 2010 (supra, pct. 9).

29. Hotărârea nu a fost atacată și a rămas definitivă la 9 iulie 2019.

CADRUL JURIDIC ȘI PRACTICA RELEVANTE

I. Codul civil

30. Art. 1695-1706 din Codul civil reiterează, deși cu modificări ușoare, conținutul art. 1337-1351 din vechiul Cod civil; acestea stabilesc garanția vânzătorului contra evicțiunii.

31. Potrivit art. 1336-1337 din vechiul Cod civil, vânzătorul răspunde către cumpărător de liniștita posesie și de viciile bunului cumpărat. Art. 1695 din noul Cod civil prevede că vânzătorul este de drept obligat să îl garanteze pe cumpărător împotriva evicțiunii care l-ar împiedica total sau parțial în stăpânirea netulburată a bunului cumpărat. Garanția este datorată împotriva evicțiunii ce rezultă din pretențiile unui terț numai dacă acestea sunt întemeiate pe un drept născut anterior datei vânzării și care nu a fost adus la cunoștința cumpărătorului până la acea dată.

32. Art. 1701-1702 din noul Cod civil (similare conținutului art. 1341-1348 din vechiul Cod civil) prevăd că cumpărătorul evins poate solicita rambursarea prețului plătit pentru bun și plata cheltuielilor (inclusiv a cheltuielilor de judecată, a taxelor legate de încheierea contractului de vânzare, precum și a cheltuielilor suportate pentru renovarea proprietății în cazul în care erau necesare) și a daunelor-interese (inclusiv pentru foloase nerealizate), indiferent dacă vânzătorul acționase cu bună-credință sau rea-credință.

33. Art. 1703 prevede că, în cazul în care cumpărătorul este parțial evins și evicțiunea nu atrage rezoluțiunea contractului, vânzătorul trebuie să restituie cumpărătorului o parte din preț proporțională cu valoarea părții cu care a fost evins și, dacă este cazul, să plătească daune-interese, calculate în conformitate cu art. 1702. Art. 1348 corespunzător din vechiul Cod civil prevedea că, în această situație specială, dacă nu se strică vânzarea, vânzătorul trebuie să restituie cumpărătorului valoarea de piață a bunului pierdut oricare ar fi fost prețul la momentul evicțiunii.

34. În ceea ce privește efectele anulării actelor juridice și normele conexe privind despăgubirile, în timp ce vechiul Cod civil nu conținea nicio dispoziție care să reglementeze aceste aspecte, noul Cod civil le tratează la art. 1254-1260 și stabilește condițiile pentru *restitutio in integrum* (restituirea prestațiilor) la art. 1639-1647. Aceste din urmă articole prevăd că daunele-interese care trebuie plătite cumpărătorului se calculează ținând cont de valoarea bunului fie la momentul semnării contractului de vânzare, fie la momentul pierderii bunului, în funcție de diferitele circumstanțe descrise în detaliu de lege.

35. Dispozițiile relevante privind acțiunile în răspundere civilă delictuală și termenul general de prescripție sunt descrise în *Nicolae Virgiliu Tănase împotriva României* [(MC) nr. 41720/13, pct. 68-69, 25 iunie 2019].

II. JURISPRUDENȚĂ INTERNĂ RELEVANTĂ

36. Potrivit informațiilor obținute *proprio motu* de Curte din surse publice¹, în special în ceea ce privește practica internă relevantă, se pare că, între 2013 și 2016, Înalta Curte de Casație și Justiție a pronunțat o serie de hotărâri prin care a admis că garanția vânzătorului contra evicțiunii

1. Informația a fost găsită pe principalul portal de legislație românească, care oferă, de asemenea, acces la o parte din jurisprudența internă: <https://lege5.ro/>

era relevantă pentru aprecierea cauzei, fie în procedurile de anulare a titlului cumpărătorului ca urmare a preexistenței unui titlu al unei terțe constatată a fi valid de către instanță, fie în procedurile în care titlul terțului a avut întâietate față de cel al cumpărătorului într-o acțiune în revendicare. Câteva exemple care ilustrează abordarea Înaltei Curți care sunt relevante în speță sunt prezentate mai jos.

37. Într-o decizie din 29 octombrie 2013, deși a admis că vânzătorul garanta, în general, contra evicțiunii suferită de cumpărător în urma anulării contractului de vânzare, întrucât cumpărătorul nu se mai putea bucura de stăpânirea liniștită a bunului cumpărat, Înalta Curte a constatat că, în cauza prezentată în fața sa, care privea un bun care intra sub incidența dispozițiilor privind restituirea, *lex specialis* era aplicabilă și, prin urmare, prețul plătit pentru bun trebuia restituit cumpărătorului în temeiul acestei legi, nu al art. 1337 din Codul civil. Această concluzie a fost reiterată în alte câteva decizii pronunțate la momentul faptelor de cea mai înaltă instanță din România.

38. Într-o decizie din 7 noiembrie 2014, Înalta Curte a admis cererea formulată de cumpărător, care invoca garanția vânzătorului contra evicțiunii în urma anulării contractului de vânzare. Instanța a reținut următoarele:

„*Evicțiunea*, plecând de la etimologia termenului «a evinge» (*evinco*) – a învinge în justiție – semnifică pierderea totală sau parțială a lucrului vândut prin efectul unei hotărâri judecătorești, care recunoaște în folosul unui terț existența unui drept real asupra bunului, în virtutea unei cauze anterioare vânzării, în alte cuvinte ipoteza vânzării lucrului altuia.

Chiar dacă vânzarea bunului altuia este sancționată cu nulitatea actului de vânzare-cumpărare, obligația de garanție în această ipoteză nu izvorăște din vânzare, ci din culpa vânzătorului [delict sau quasi-delict] care a transmis un bun ce nu-i aparține.

Astfel, în ipoteza vânzării bunului altuia, chiar dacă vânzarea este nulă, obligația de garanție izvorăște din actul a cărui realitate juridică nu poate fi contestată, pe care părțile l-au calificat vânzare, sancțiunea nulității vânzării neputând afecta răspunderea vânzătorului în temeiul art. 1337 C. civ. în măsura în care sunt îndeplinite și celelalte condiții impuse de dispozițiile care reglementează răspunderea pentru evicțiune, garanția fiind un efect al desființării retroactive a vânzării.”

39. Într-o decizie din 7 aprilie 2016, Înalte Curte a respins constatarea instanței de grad inferior potrivit căreia, odată anulat contractul de vânzare, cumpărătorul – în cererea sa de daune-interese – nu mai putea invoca garanția vânzătorului contra evicțiunii în măsura în care însăși sursa acestei obligații fusese eliminată și, prin urmare, a respins cererea de acordare de daune-interese formulată de cumpărător ca inadmisibilă. Înalta Curte a considerat că, într-o astfel de situație, obligația de garanție a vânzătorului își avea originea în propria culpă și nu se întemeia pe actul de vânzare-cumpărare; în plus, instanța de grad inferior ar fi trebuit să facă uz de acele dispoziții legale care deschideau calea de acces a părților la instanța de judecată și nicidecum pe acelea care interziceau *de plano* intervenția efectivă a instanței de judecată prin soluția strict formală de respingere a acțiunii reclamantei, practic pentru neîndeplinirea unei condiții de admisibilitate.

40. Într-o decizie din 31 octombrie 2016, Înalta Curte a considerat că, în măsura în care contractul de vânzare fusese anulat, cumpărătorul nu mai putea invoca garanția vânzătorului contra evicțiunii, deoarece se considera că însuși fundamentul unei astfel de datorii – contractul de vânzare – nu existase niciodată. Cumpărătorul ar fi trebuit să invoce, în acțiunea de despăgubire, principiul care reglementează îmbogățirea fără justă cauză.

ÎN DREPT

I. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 1 DIN PROTOCOLUL NR. 1

41. Societatea reclamantă s-a plâns că instanțele interne au respins în mod greșit pretențiile sale privind rambursarea prețului plătit și a cheltuielilor suportate pentru bunul de care fusese privată, cu încălcarea prevederilor art. 1 din Protocolul nr. 1, redactat după cum urmează:

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor.”

A. Cu privire la admisibilitate

1. *Compatibilitatea ratione materiae – existența unor bunuri în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1*

(a) Argumentele părților

42. Guvernul a susținut că societatea reclamantă nu dispunea de un bun, întrucât dreptul său de proprietate fusese anulat de instanțe, și că aceasta nu avea nicio așteptare legitimă de a-i fi admisă acțiunea pentru acordarea de daune-interese, considerând că își întemeiase pretențiile pe dispoziții legale greșite. Astfel, în loc să introducă o acțiune pentru rambursarea prețului plătit în temeiul principiului *restitutio in integrum*, aceasta își întemeiase în mod greșit pretențiile pe garanție contra evicțiunii. Prin urmare, Guvernul a considerat că cererea era incompatibilă *ratione materiae* cu dispozițiile Convenției.

43. Societatea reclamantă nu a transmis niciun comentariu în această privință.

(b) Motivarea Curții

44. Curtea reiterează faptul că, potrivit jurisprudenței sale constante, „bunurile” pot fi „bunuri actuale” sau active, inclusiv pretenții, pentru care reclamantul poate argumenta că are cel puțin „așteptarea legitimă”

de a beneficia efectiv de un drept de proprietate [a se vedea, printre multe alte hotărâri, *Kopecký împotriva Slovaciei* (MC), nr. 44912/98, pct. 35, CEDO 2004-IX].

45. Atunci când interesul patrimonial ia forma unei pretenții, Curtea a considerat că poate fi considerat un „bun” numai în cazul în care are un temei suficient în dreptul intern sau reclamanții au „o pretenție care a fost stabilită suficient pentru a fi executorie” sau în care persoanele în cauză sunt îndreptățite să invoce faptul că un act juridic specific nu ar fi invalidat retroactiv în detrimentul lor și în cazul în care asemenea acte juridice ar putea consta într-un contract, de exemplu (a se vedea *Kurban împotriva Turciei*, nr. 75414/10, pct. 63, 24 noiembrie 2020, și cauzele citate).

46. În speță, societatea reclamantă a devenit proprietarul a două loturi dintr-un imobil (parterul și un spațiu aflat la subsol) pe baza unui contract de vânzare încheiat cu o autoritate locală (supra, pct. 5). Ca urmare a unei hotărâri interne, care a devenit definitivă la 25 octombrie 2010 și care a invalidat parțial contractul de vânzare, societatea reclamantă și-a pierdut titlul de proprietate asupra spațiului aflat la subsol. Instanțele interne au constatat la acea dată că un terț era proprietarul de drept al părții respective din imobil și că autoritatea locală o vânduse societății reclamante deși nu o deținea (supra, pct.9).

47. Curtea observă că părțile nu sunt în dezacord cu privire la aspectul că societatea reclamantă a fost privată de proprietatea sa în procesul încheiat prin hotărârea din 25 octombrie 2010. Într-adevăr, capătul de cerere al societății reclamante nu privește privarea de proprietate, ci cererea de despăgubire (supra, pct. 41).

48. Punctul de divergență dintre părți nu pare să se refere nici la dreptul la daune-interese (supra, pct. 42), ci mai degrabă clarificarea aspectului dacă societatea reclamantă și-a susținut în mod adecvat acțiunile de despăgubire în fața instanțelor interne.

49. În această privință, Curtea observă că atât vânzătorul (supra, pct. 15 și 20), cât și instanțele interne (supra, pct. 18, 22 și 25) au recunoscut permanent că pierderea proprietății sus-menționată implica dreptul societății reclamante de a fi despăgubită pentru această pierdere, astfel cum prevede dreptul intern. Cu toate acestea, deși instanța de fond a considerat că daunele-interese puteau fi plătite în temeiul garanției vânzătorului contra evicțiunii și a acceptat astfel în parte pretențiile reclamantei (supra, pct. 18-19), curtea de apel și Înalta Curte nu au fost de acord, aceasta din urmă indicând în mod expres că daunele-interese în cauză puteau fi pretinse doar prin intermediul unei acțiuni prin care să se solicite rambursarea prețului plătit în urma anulării contractului de vânzare (supra, pct. 22 și 25).

50. Prin urmare, în opinia Curții, se putea considera că societatea reclamantă avea „așteptarea legitimă” că cererea sa va fi examinată în conformitate cu legea aplicabilă și că va putea obține rambursarea sumei aflate în dispută (a se vedea, de exemplu, și *mutatis mutandis*, *Pressos Compania Naviera S.A. și alții împotriva Belgiei*, 20 noiembrie 1995, pct. 31,

Seria A nr. 332, și *S.A. Dangeville împotriva Franței*, nr. 36677/97, pct. 48, CEDO 2002-III).

51. În consecință, societatea reclamantă avea un interes material recunoscut în temeiul dreptului intern și protejat în temeiul art. 1 din Protocolul nr. 1.

52. Este adevărat că existența unei astfel de pretenții nu scutește societatea reclamantă de a-și susține respectiva pretenție cu diligență, invocând dispoziții legale adecvate, capabile să ofere o reparație adecvată. Acest aspect, însă, ține de fondul cauzei și trebuie examinat în etapa respectivă (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Plechanow împotriva Poloniei*, nr. 22279/04, pct. 86, 7 iulie 2009).

53. Prin urmare, obiecția Guvernului în această privință trebuie respinsă.

2. *Cu privire la alte motive de inadmisibilitate*

54. Curtea constată în continuare că acest capăt de cerere nu este nici vădit nefondat, nici inadmisibil pentru alte motive enumerate la art. 35 din Convenție. Prin urmare, este necesar să fie declarat admisibil.

B. Cu privire la fond

1. *Argumentele părților*

55. Societatea reclamantă a susținut că instanțele interne o privaseră de bunul său pe care l-a cumpărat de la o autoritate publică cu bună-credință și au refuzat apoi să îi acorde vreo despăgubire.

56. Guvernul a susținut că măsura de care se plânge societatea reclamantă era legală; în special, aplicarea principiilor care reglementau anularea actelor juridice fusese previzibilă și accesibilă. În plus, măsura avusese drept scop protejarea interesului general, inclusiv al celorlalți proprietari ai imobilului în cauză, precum și protejarea ordinii publice.

57. Măsura fusese, de asemenea, proporțională; respingând pretențiile societății reclamante, instanțele interne au pronunțat hotărâri motivate și au aplicat în mod corect legea. În plus, Înalta Curte indicase, de asemenea, societății reclamante care era calea pe care ar fi trebuit să o aleagă pentru a-i fi admise pretențiile, și anume invocarea principiului *restitutio in integrum* (supra, pct. 25).

2. *Motivarea Curții*

(a) **Principii generale**

58. Curtea reiterează faptul că exercitarea efectivă a dreptului protejat de art. 1 din Protocolul nr. 1 nu depinde doar de obligația statului de a nu da naștere unei ingerințe, ci poate necesita măsuri pozitive de protecție, în special în cazul în care există o legătură directă între măsurile pe care un reclamant le poate aștepta în mod legitim din partea autorităților și dreptul de a se bucura efectiv de stăpânirea netulburată a bunului [a se vedea *Öneryıldız împotriva Turciei* (MC, nr. 48939/99, pct. 134, CEDO 2004-XII)].

Natura și întinderea obligațiilor pozitive variază, în funcție de circumstanțe (*Kurşun împotriva Turciei*, nr. 22677/10, pct. 114, 30 octombrie 2018). Cu toate acestea, ca o regulă generală, statul trebuie să se asigure că dreptul de proprietate este protejat suficient prin lege și că sunt prevăzute căi de atac adecvate prin care victima unei ingerințe poate încerca să își revendice drepturile, inclusiv, dacă este cazul, prin solicitarea de daune-interese pentru orice pierdere suferită (a se vedea *Blumberga împotriva Letoniei*, nr. 70930/01, pct. 67, 14 octombrie 2008). Măsurile pe care statul poate fi obligat să le ia într-un astfel de context pot, prin urmare, să fie preventive sau reparatorii [a se vedea *Kotov împotriva Rusiei* (MC), nr. 54522/00, pct. 113, 3 aprilie 2012, și *Kurşun*, citată anterior, pct. 114].

59. Aceasta semnifică, în special, că statele au obligația de a oferi un mecanism judiciar pentru soluționarea efectivă a litigiilor privind proprietatea și de a asigura conformitatea acestor mecanisme cu garanțiile procedurale și materiale consacrate de Convenție. Acest principiu este valabil cu atât mai mult atunci când este vorba despre un litigiu între stat și o persoană particulară. În consecință, deficiențele grave în soluționarea unor astfel de litigii pot ridica o problemă în temeiul art. 1 din Protocolul nr. 1 (a se vedea *Plechanow*, citată anterior, pct. 100).

60. La evaluarea conformității cu art. 1 din Protocolul nr. 1, Curtea trebuie să realizeze o examinare globală a diverselor interese implicate, ținând seama de faptul că scopul Convenției este să protejeze drepturi care sunt „concrete și efective”. Aceasta trebuie să privească dincolo de aparențe și să investigheze realitățile situației reclamante (a se vedea, de exemplu, *Kotov*, citată anterior, pct. 115).

(b) Aplicarea acestor principii în prezenta cauză

61. Revenind la circumstanțele prezentei cauze, Curtea observă că acțiunile reclamantei au fost respinse întrucât, în opinia instanței de apel și a Înaltei Curți, aceasta a invocat dispoziții legale greșite pentru a-și susține drepturile (supra, pct. 22 și 25). Mai specific, deși niciuna dintre instanțele interne nu a negat dreptul societății pârâte de a primi daune-interese ca urmare a anulării parțiale a contractului de vânzare, cererile sale de acordare de daune-interese au fost respinse în etapa apelului și în cea a recursului în casație, întrucât instanțele interpretaseră garanția vânzătorului contra evicțiunii într-un mod care excludea încă de la început cererea sa. Cu toate acestea, Curtea observă că dreptul intern nu susținea în mod expres această interpretare (supra, pct. 31 referitor la vechiul Cod civil), în măsura în care garanția contra evicțiunii fusese stabilită în favoarea unui cumpărător care fusese împiedicat să se bucure de stăpânirea netulburată a bunului cumpărat, nefiind oferite în lege niciun fel de specificații cu privire la modul în care s-ar putea face acest lucru în practică.

62. În acest context, Curtea reiterează faptul că, potrivit jurisprudenței sale consacrate, sarcina sa nu este de a examina dreptul intern *in abstracto*, ci de a stabili dacă modul în care acesta a fost aplicat reclamantului, sau

l-a afectat pe acesta, a dat naștere unei încălcări a Convenției (a se vedea, de exemplu, *Kurban*, citată anterior, pct. 83).

63. În această privință, Curtea observă că, în prezenta cauză, interpretarea dată dispozițiilor juridice de către instanțele naționale invocată de societatea reclamantă a făcut ca pretențiile sale să fie inadmisibile, pentru neindicarea temeiului legal corect.

64. În plus, Înalta Curte a indicat, de asemenea că, în opinia sa, exista o cale alternativă care ar fi trebuit urmată de societatea reclamantă (supra, pct. 25). Cu toate acestea, Curtea observă că, la momentul în care instanța de apel și Înalta Curte și-au pronunțat hotărârile, incluzând indicații cu privire la ceea ce se considera că era calea legală corectă care trebuia urmată, orice noi pretenții formulate de societatea reclamantă în vederea primirii de despăgubiri ca urmare a anulării titlului său de proprietate nu aveau nicio perspectivă de succes, întrucât acestea erau deja prescrise. Într-adevăr, astfel cum a hotărât Tribunalul București și nu a fost contestat de Guvern, termenul de prescripție în ceea ce privește acțiunea în răspundere civilă delictuală introdusă de societatea reclamantă expirase la 25 octombrie 2013 (supra, pct. 28), în timp ce Curtea de Apel București și Înalta Curte își pronunțaseră hotărârile la 24 noiembrie 2014, respectiv la 4 martie 2015 (supra, pct. 21 și 24).

65. Rezultă că, constatând că pretențiile de acordare de daune-interese formulate de societatea reclamantă nu se întemeiaseră pe dispozițiile legale adecvate, în măsura în care orice alte căi de atac legale erau deja ineficiente fiind prescrise, instanțele interne au privat societatea reclamantă de orice posibilitate de a obține despăgubiri adecvate pentru bunul de care fusese privată (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Staibano și alții împotriva Italiei*, nr. 29907/07, pct. 54-57, 4 februarie 2014, și *Mottola și alții împotriva Italiei*, nr. 29932/07, pct. 54-57, 4 februarie 2014).

66. Pe de altă parte, revenind la întrebarea dacă autoritățile naționale au efectuat o punere în balanță a intereselor în cauză, astfel cum impune Convenția, Curtea observă, de asemenea, că pârâții din procedură au admis că despăgubirea solicitată era datorată pe baza garanției vânzătorului contra evicțiunii (supra, pct. 15 și 20). O astfel de abordare nu ar fi fost în concordanță cu cel puțin o parte din practica internă existentă la momentul faptelor (supra, pct. 36-39). Cu toate acestea, instanțele au considerat că, în pofida acestor argumente, interpretarea corectă a legii trebuia să prevaleze (supra, pct. 26), ceea ce semnifică, în opinia lor, că evicțiunea și anularea se excludeau reciproc (supra, pct. 25).

67. De la început, Curtea observă că legea însăși nu făcea nicio distincție între aceste două situații – evicțiunea fiind definită în general ca o încălcare a dreptului cumpărătorului de a se bucura netulburat de stăpânirea bunului său, fără nicio trimitere care să excludă sau să includă anularea (supra, pct. 31 și 61), astfel cum indică pronunțările Înaltei Curți în cauze similare prezentei spețe, în care garanția contra evicțiunii a fost considerată relevantă chiar și atunci când contractul de vânzare fusese anulat (supra, pct. 36-39). Deși le revine în principal autorităților naționale, în special

instanțelor, sarcina de a soluționa problemele de interpretare a dreptului intern, Curtea trebuie totuși să verifice compatibilitatea cu Convenția a efectelor unei astfel de interpretări, în special dacă interpretarea respectivă a fost făcută într-un mod previzibil și rezonabil, fără a constitui un obstacol în calea accesului efectiv al societății reclamante la justiție (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kurşun împotriva Turciei*, nr. 22677/10, pct. 95, 30 octombrie 2018). Luând în considerare cele de mai sus, Curtea constată că, în speță, interpretarea dată de către instanțele interne dreptului aplicabil nu pare să fi avut un sprijin precedent consecvent la momentul faptelor și, prin urmare, nu era previzibilă pentru societatea reclamantă. În orice caz, aceasta golea o cale de atac oferită de dreptul intern de scopul său practic, care era, astfel cum s-a arătat mai sus, acela de a proteja cumpărătorul în cazul unei încălcări a dreptului său la stăpânirea netulburată a bunului său.

68. În plus, în procedurile interne nu s-a efectuat nicio evaluare a proporționalității, astfel cum impune Convenția, întrucât acțiunile au fost respinse în mod direct pe motiv că se întemeiau pe un temei legal greșit (supra, pct. 22 și 25). Prin urmare, Curtea va evalua ea dacă rezultatul a fost disproporționat.

69. Curtea reiterează faptul că criteriul proporționalității impune o examinare generală a diferitelor interese aflate în joc, ceea ce poate necesita o analiză a unor elemente precum condițiile despăgubirii și comportamentul părților la litigiu, inclusiv a mijloacelor utilizate de stat și punerea lor în aplicare [a se vedea, *mutatis mutandis*, *Beyeler împotriva Italiei* (MC), nr. 33202/96, pct. 114, CEDO 2000-I].

70. În această privință, Curtea face trimitere la pledoaria Guvernului întemeiată pe faptul că măsura în litigiu avea drept scop protejarea interesului general, inclusiv a celui al celorlalți proprietari (supra, pct. 56). Având în vedere circumstanțele specifice ale prezentei cauze, Curtea nu vede în ce mod acordarea unei despăgubiri societății reclamante ca urmare a anulării parțiale a titlului său de proprietate ar fi adus atingere drepturilor celorlalți proprietari, observând că drepturile acestora fuseseră deja recunoscute de instanțe în cadrul procedurii de anulare (supra, pct. 9) și că acest aspect nu fusese contestat de societatea reclamantă, care și-a modificat acțiunile în consecință (de exemplu, supra, pct. 10).

71. În plus, astfel cum s-a menționat mai sus, respingând pretențiile societății reclamante, instanțele interne au lăsat-o fără o alternativă viabilă pentru a-și susține drepturile (supra, pct. 64-65).

72. Curtea reiterează în acest context faptul că riscul oricărei greșeli din partea unei autorități a statului – precum, în speță, vânzarea către societatea reclamantă a unui bun pe care nu îl deținea – trebuie să fie suportat de stat și că astfel de erori nu trebuie reparate în detrimentul persoanei în cauză (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Dzirnīs împotriva Letoniei*, nr. 25082/05, pct. 80, 26 ianuarie 2017, și cauzele citate).

73. Fără a aduce atingere marjei de apreciere permise unui stat în alegerea celui mai adecvat răspuns în astfel de cazuri, Curtea constată, ținând seama de toate elementele de mai sus (supra, pct. 65, 67, 70 și 71), că maniera rigidă

a instanțelor interne de a evalua pretențiile societății reclamante, care au privat-o de orice posibilitate de a obține daune-interese pentru prejudiciul suferit, reflectă deficiențe grave în soluționarea litigiului și, în orice caz, au fost disproporționate și nu au păstrat un just echilibru între interesul public și drepturile societății.

74. Rezultă că, în prezenta cauză, statul nu și-a îndeplinit obligațiile pozitive care îi reveneau în temeiul art. 1 din Protocolul nr. 1.

75. În consecință, a existat o încălcare a acestui articol.

II. CU PRIVIRE LA APLICAREA ART. 41 DIN CONVENȚIE

76. Art. 41 din Convenție prevede:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

Prejudiciu

77. Societatea reclamantă a solicitat 102 830 euro (EUR) cu titlu de prejudiciu material, reprezentând valoarea de piață a bunului de care fusese privată. În susținerea pretenției sale, societatea reclamantă a făcut trimitere la un raport de expertiză prezentat în octombrie 2013 în cursul procedurilor interne relevante, care concluziona că valoarea indicată reprezenta la momentul faptelor valoarea de piață a imobilului în cauză (supra, pct. 16).

78. Cu titlu de cheltuieli de judecată, societatea reclamantă a solicitat, de asemenea, 63 691 EUR, reprezentând cheltuielile suportate pentru amenajarea spațiului. Această sumă se întemeia, în mod similar, pe un raport de expertiză, și anume cel încheiat în decembrie 2013 (supra, pct. 16).

Societatea reclamantă nu a formulat nicio pretenție cu titlu de prejudiciu moral.

79. Guvernul a susținut că nu există o legătură de cauzalitate între despăgubirile solicitate cu titlu de prejudiciu și încălcarea constatată.

80. În circumstanțele prezentei cauze, Curtea constată că nu se poate pronunța asupra aspectului referitor la aplicarea art. 41. Prin urmare, este necesar să se rezerve acest aspect și să se stabilească procedura ulterioară, ținând seama de posibilitatea unui acord între statul pârât și societatea reclamantă (art. 75 § 1 și 4 din Regulamentul Curții).

PENTRU ACESTE MOTIVE, CURTEA

1. *Declară*, cu majoritate, cererea admisibilă;
2. *Hotărăște*, cu cinci voturi la două, că a fost încălcat art. 1 din Protocolul nr. 1;

3. *Hotărâște*, în unanimitate, că nu se poate pronunța cu privire la aspectul aplicării art. 41 și, pe cale de consecință:
- (a) rezervă pronunțarea asupra acestui aspect în întregime;
 - (b) invită părțile să prezinte, în termen de șase luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 § 2 din Convenție, propriile observații scrise cu privire la aspectul respectiv și, în special, să informeze Curtea cu privire la orice acord la care ar putea ajunge;
 - (c) rezervă pronunțarea privind procedura ulterioară și delegă Președintelui Camerei competența de soluționare, în cazul în care este necesar.

Redactată în limba engleză, și comunicată în scris, la 26 aprilie 2022, în temeiul art. 77 § 2 și 3 din Regulamentul Curții.

Ilse Freiwirth
Grefier adjunct

Yonko Grozev
Președinte

În conformitate cu art. 45 § 2 din Convenție și art. 74 § 2 din Regulamentul Curții, opinia separată a domnilor judecători Eicke și Schukking se anexează la prezenta hotărâre.

Y.G.
I.F.

OPINIA SEPARATĂ A DOMNILOR JUDECĂTORI EICKE ȘI SCHUKKING

Introducere

1. Din păcate, pentru motivele expuse mai jos, nu am putut fi de acord cu majoritatea că, date în circumstanțele cauzei, a fost stabilit suficient că cererea societății reclamante era admisibilă sau, chiar și în cazul în care ar fi admisibilă, a existat o încălcare a drepturilor sale în temeiul art. 1 din Protocolul nr. 1.

Istoric

2. După ce a fost cumpărat un imobil de la Municipiul București la 26 septembrie 2006 (pct. 5), prin hotărârea definitivă a Curții de Apel București din 25 octombrie 2010 (pct. 9), contractul de vânzare încheiat a fost anulat parțial pe motiv că Municipiul București nu deținuse niciodată, în fapt, spațiul aflat la subsolul imobilului.

3. La 13 februarie 2012, societatea reclamantă a introdus o acțiune împotriva Municipiului București, solicitând daune-interese pentru prejudiciul pretins suferit în urma anulării parțiale a contractului de vânzare din 26 septembrie 2006. Societatea reclamantă a susținut că are dreptul la daune-interese pe baza faptului că fusese „evacuată” de pe o parte din imobilul pe care îl cumpăraseră și, prin urmare, avea dreptul la daune-interese în consecință. Deși acțiunea fost admisă parțial în fața Tribunalului București, în primă instanță, atât Curtea de Apel București, cât și Înalta Curte de Casație și Justiție au respins pretențiile formulate de societatea reclamantă. Ambele instanțe au confirmat că, în fapt, dispozițiile legale care reglementau garanția vânzătorului contra evicțiunii nu erau aplicabile situației societății reclamante, dar că, odată ce contractul de vânzare fusese anulat parțial, acesta trebuia considerat că nu existase niciodată și, prin urmare, ar fi trebuit introdusă o acțiune în temeiul principiului *restitutio in integrum* (pct. 22 și 25).

4. Cu toate acestea, numai printr-o acțiune inițiată la 7 martie 2018, la mai mult de trei ani după ce Curtea de Apel București a identificat pentru prima dată *restitutio in integrum* drept modul (unic) adecvat de acțiune (24 noiembrie 2014) și Înalta Curte de Casație și Justiție a respins definitiv acțiunea întemeiată pe evicțiune, în baza acestui temei (4 martie 2015), societatea reclamantă a introdus o acțiune întemeiată pe *restitutio in integrum* în fața Tribunalului București. Cu toate acestea, acțiunea a fost respinsă în primă instanță ca fiind introdusă în afara termenului de prescripție de trei ani (pct. 28) și hotărârea respectivă nu a fost atacată și a devenit definitivă la 9 iulie 2019.

Dezacord

5. În acest context, astfel cum se arată în hotărâre la pct. 41, societatea reclamantă s-a plâns că „instanțele interne au respins în mod greșit pretențiile sale privind rambursarea prețului plătit și a cheltuielilor suportate pentru bunul de care fusese privată, cu încălcarea prevederilor art. 1 din Protocolul nr. 1”. În consecință, capătul de cerere era, în cele din urmă, unul de acces la o instanță pentru a obține daune-interese, iar motivarea Curții în privința acestui capăt de cerere depindea în mod inevitabil în mare măsură de interpretarea dreptului intern. Aceasta este, însă, momentul în care au apărut dificultățile noastre, nefiind în măsură să interpretăm dreptul intern român.

6. În definitiv, în timp ce hotărârea susține (pct. 28) că termenul de prescripție referitor la orice pretenție întemeiată pe *restitutio in integrum* expiră după trei ani de la data la care hotărârea de anulare a contractului de vânzare a devenit definitivă, acest lucru pare contrazis atât de observațiile Guvernului, cât și de rezumatul legii relevante la care se face trimitere în hotărâre (pct. 35).

7. Guvernul, în observațiile sale, arată că respingerea cererii societății reclamante de *restitutio in integrum* s-a întemeiat pe art. 3 din Decretul nr. 167/1958 și susține că, în realitate, termenul de prescripție relevant trebuia calculat de la data hotărârii Înaltei Curți de Casație și Justiție. Din nefericire, în opinia noastră, societatea reclamantă nu s-a folosit niciodată sau nu a contrazis această afirmație din dreptul intern și nici măcar nu a explicat de ce nu a menționat procedura de *restitutio in integrum* în contextul cererii sale formulate în fața Curții. În consecință, societatea reclamantă nu a explicat nici motivul pentru care a așteptat mai mult de trei ani de la hotărârea Înaltei Curți de Casație și Justiție înainte de a iniția o astfel de acțiune de îndată ce Curtea de Apel din București a identificat acest mod de acțiune drept unul adecvat (chiar dacă a fost formulată în această etapă doar ca alternativă la recursul în fața Înaltei Curți de Casație și Justiție) sau cel târziu imediat după respingerea recursului de către Înalta Curte de Casație și Justiție.

8. Această lipsă de implicare în observațiile Guvernului cu privire la dreptul intern relevant este agravată și mai mult de faptul că, aparent, aserțiunile Guvernului sunt în conformitate foarte mult cu rezumatul legislației relevante, astfel cum este prezentată în *Nicolae Virgiliu Tănase împotriva României* [(MC), nr. 41720/13, pct. 68-70, 25 iunie 2019 și, cel puțin parțial, adoptate prin hotărârea în prezenta cauză (pct. 35):

„68. Vechiul Cod civil, în vigoare până la 1 octombrie 2011, prevedea că orice faptă a omului, care cauzează altuia prejudiciu, obligă pe aceia din a cărui greșeală s-a ocazionat, a-l repara; omul este responsabil nu numai de prejudiciul ce a cauzat prin fapta sa, dar și de acela ce a cauzat prin neglijența sau prin imprudența sa (art. 998 și 999).

HOTĂRÂREA VOD BAUR IMPEX S.R.L. ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI (FOND) – OPINIE
SEPARATĂ

69. În temeiul Decretului nr. 167/1958 privind prescripția extinctivă, care a rămas în vigoare până la 1 octombrie 2011, termenul de prescripție pentru acțiunea având un obiect patrimonial era de 3 ani (art. 1 și 3). Prescripția dreptului la acțiune în repararea pagubei pricinuite prin fapta ilicită începea să curgă de la data când păgubitul a cunoscut sau trebuia să cunoască, atât paguba cât și pe cel care răspunde de ea (art. 8). Prescripția se întrerupe prin introducerea unei cereri de chemare în judecată (art. 16). După întrerupere începe să curgă o nouă prescripție (art. 17).

70. Noul Cod civil al României, în vigoare de la 1 octombrie 2011, prevede că orice persoană, având discernământ, răspunde de toate prejudiciile cauzate, fiind obligată să le repare integral (art. 1349). [...] Dreptul la acțiune, în special cea având obiect patrimonial, este supus termenului prescripției extinctive, care este 3 ani, dacă legea nu prevede un alt termen (art. 2500, 2501 și 2517). Prescripția dreptului la acțiune în repararea unei pagube care a fost cauzată printr-o faptă ilicită începe să curgă de la data când păgubitul a cunoscut sau trebuia să cunoască atât paguba, cât și pe cel care răspunde de ea (art. 2528). Prescripția se întrerupe prin introducerea unei cereri de chemare în judecată sau prin constituirea ca parte civilă pe parcursul urmăririi penale sau în fața instanței de judecată până la începerea cercetării judecătorești (art. 2537). În cazul în care prescripția a fost întreruptă prin constituirea ca parte civilă pe parcursul urmăririi penale, întreruperea operează până la comunicarea ordonanței de clasare, a ordonanței de suspendare a urmăririi penale ori a hotărârii de suspendare a judecării sau până la pronunțarea hotărârii definitive a instanței penale (art. 2541).” (subliniere adăugată)

9. Pe de altă parte, nu există niciun indiciu că, în vreun moment, societatea reclamantă a prezentat în fața instanțelor interne, fie pe fond, fie pe formă, orice argument potrivit căruia respingerea cererii sale de despăgubire ar fi constituit o încălcare a art. 1 din Protocolul nr. 1.

10. În consecință, nu suntem convinși că societatea reclamantă, care a fost permanent reprezentată juridic, a stabilit în mod suficient că a epuizat fie în mod adecvat, fie în totalitate căile de recurs interne prevăzute la art. 35 § 1 din Convenție, fie, în orice caz, că instanțele interne au respins, în fapt, în mod greșit pretențiile acesteia legate de rambursarea prețului plătit și a cheltuielilor pretinse pentru bunul de care fusese privată, într-un mod care a constituit o încălcare a art. 1 din Protocolul nr. 1.